

Hukuk Genel Kurulu 2017/276 E. , 2020/695 K.

•

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ :İcra Hukuk Mahkemesi

1. Taraflar arasındaki "takibin iptali" isteminden dolayı yapılan inceleme sonunda, Tunceli İcra (Hukuk) Mahkemesince verilen şikâyetin reddine ilişkin karar borçlu tarafından temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 12. Hukuk Dairesince yapılan inceleme sonucunda bozulmuş, Mahkemece Özel Daire bozma kararına direnilmiştir.
2. Direnme kararı borçlu vekili tarafından temyiz edilmiştir.
3. Hukuk Genel Kurulunca dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüşüldü:

I. İNCELEME SÜRECİ

Borçlu İstemi:

4. Borçlu 10.09.2014 tarihli şikâyet dilekçesinde; alacaklı tarafından aleyhine başlatılan kambiyo senetlerine özgü haciz yolu ile takibe dayanak senette, vade tarihinin senedin üst kısmında ödeme günü olarak gösterilen bölümünde 15.04.2014, senedin yazıyla yazılan kısmında ise vade tarihinin 13.08.2013 yazıldığını, senette çift vade olduğundan kambiyo vasfını kaybettiğini, bu nedenle takibin iptali gerektiğini, ayrıca alacaklı ile aralarında takip konusu senet nedeniyle ticari bir ilişki bulunmadığından borca itiraz ettiğini ileri sürerek icra takibinin iptali ile alacaklı aleyhine alacağın %20'den aşağı olmamak üzere tazminata ve alacağın %10'u oranında para cezasına hükmedilmesine karar verilmesini talep etmiştir

Alacaklı Cevabı:

5. Alacaklı vekili yazılı beyanda bulunmamış, 10.10.2014 tarihli duruşmadaki beyanında; düzenlenme tarihinin bononun üst kısmına da yazılmış olmasının sehven yapılmış bir hata olduğunu savunarak şikâyetin reddini istemiştir.

Mahkeme Kararı:

6. Tunceli İcra (Hukuk) Mahkemesinin 30.12.2014 tarihli ve 2014/25 E., 2014/42 K. sayılı kararı ile; takibe konu senedin üst kısmında ödeme günü 15.04.2014, senet metninde ise vade tarihinin 13.08.2013 olarak gösterilmiş ise de, senedin düzenleme tarihinin 13.08.2013 olduğu gözetildiğinde senet metnine düzenleme tarihinin sehven vade tarihi olarak yazılmış olduğu, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (TTK)'nın 778. maddesinin atfı ile uygulanması gereken aynı Kanunun 703. maddesinin 2. fıkrası anlamında bonoda çeşitli vadeler bulunmadığı, borçlunun resmî veya imzası alacaklı tarafından ikrar edilmiş bir belge ile borca itirazını ispatlayamadığı gerekçesiyle borçlunun kambiyo şikâyetinin ve borca itirazının reddine karar verilmiştir.

Özel Daire Bozma Kararı:

7. Tunceli İcra (Hukuk) Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde borçlu temyiz isteminde bulunmuştur.

8. Yargıtay 12. Hukuk Dairesince 13.10.2015 tarihli ve 2015/12186 E., 2015/24272 K. sayılı kararı ile; "... Alacaklı tarafından bonoya dayalı olarak başlatılan kambiyo senetlerine özgü haciz yolu ile icra takibinde, örnek 10 numaralı ödeme emri tebliği üzerine borçlunun yasal süre içerisinde icra mahkemesine başvurusunda, borca itirazının yanı sıra, takip dayanağı bonoda çift vade bulunduğunu, bu nedenle kambiyo senedi vasfında olmadığını ileri sürerek takibin iptalini talep ettiği, mahkemece; 'borca itirazın ispatlanamadığı, senet metninde düzenleme tarihi sehven vade tarihi olarak yazıldığından çeşitli vadeler bulunduğu söz edilemeyeceği' gerekçeleri ile istemin reddine karar verildiği anlaşılmıştır.

İİK'nın 170/a-2.maddesi gereğince, icra mahkemesi, müddetinde yapılan şikâyet veya itiraz dolayısıyla, usulü dairesinde kendisine intikal eden işlerde takibin müstenidi olan kambiyo senedinin bu vasfı haiz olmadığı veya alacaklının kambiyo hukuku mucibince takip hakkına sahip bulunmadığı hususlarını re'sen dikkate alır.

Takip dayanağı senedin düzenleme tarihi itibarıyla uygulanması gereken 6102 sayılı TTK'nın 778. maddesi göndermesi ile bonolar hakkında da uygulanması gereken TTK'nın 703.maddesine aykırı olarak çift vadeli olarak düzenlenen senetler bono vasfında sayılamaz.

Somut olayda, takip dayanağı senette, 'ödeme günü' başlığı altında 15.04.2014 tarihinin yazılı olduğu, senedin metin kısmında ise 13.08.2013 tarihinin yazılı olduğu, bu haliyle söz konusu senedin çift vade taşıdığı görülmektedir. Çift vadeli senet kambiyo senedi vasfında olmadığından bu belgeye dayanılarak

kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takip yapılamaz.

O hâlde mahkemece; İİK'nın 170/a maddesi gereğince takibin iptaline karar verilmesi gerekirken bu hususun gözardı edilerek istemin reddi yönünde hüküm tesisi isabetsizdir..." gerekçesi ile karar bozulmuştur.

Direnme Kararı:

9. Tunceli İcra (Hukuk) Mahkemesinin 05.04.2016 tarihli ve 2016/17 E., 2016/15 K. sayılı kararı ile; Özel Dairenin 29.06.2015 tarihli ve 2015/8038 E., 2015/18134 K.; 04.06.2015 tarihli ve 2015/6753 E. 2015/15552 K. ile 18.01.2016 tarihli ve 2015/3246E., 2016/1084 K. sayılı kararlarında tanzim tarihinin tediyeye tarihinde tekrarının çift vade anlamına gelmeyeceği, aksinin kabulünün aşırı şekilcilik olup hak kaybına neden olacağının ifade edildiği gerekçeleriyle direnme kararı verilmiştir.

Direnme Kararının Temyizi:

10. Direnme kararı süresi içinde borçlu vekili tarafından temyiz edilmiştir.

II. UYUŞMAZLIK

11. Direnme yolu ile Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; kambiyo senetlerine özgü haciz yolu ile takibe dayanak senedin çift vadeyi içerip içermediği, çift vadeyi içerdiğinin kabulü hâlinde kambiyo vasfının bulunup bulunmadığı, burada varılacak sonuca göre icra takibinin iptaline karar verilmesinin gerekip gerekmediği noktasında toplanmaktadır.

III. GEREKÇE

12. 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu (İİK)'nın 167. maddesinin 1. fıkrasına göre alacaklının kambiyo senetlerine özgü haciz yolu ile takip yapabilmesi için alacağının mutlaka bir kambiyo senedine bağlı olması gerekir. İİK'nın 168. maddesinin 3 ve 170/a maddesinin 1. fıkrasına göre kambiyo senetlerine özgü haciz yolu ile takipte borçlu ödeme emri tebliğinden itibaren 5 gün içinde icra mahkemesine başvurarak, takibe dayanak senedin kambiyo senedi niteliğinde olmadığını ileri sürerek takibin iptalini talep edebilir. İİK'nın 170/a maddesinin 2. fıkrasına göre süresinde yapılmak kaydıyla borçlu tarafından başka bir şikâyet veya itirazda bulunulması ile bu husus icra mahkemesince kendiliğinden ve öncelikle dikkate alınır. Bu inceleme sonucunda icra mahkemesi takip dayanağı senedin kambiyo senedi niteliğinde olmadığı kanısına varır ise icra takibinin iptaline karar verir. Ancak İİK'nın 170/a maddesinin son fıkrasına göre her ne suretle olursa olsun imza inkârı itirazı geri alınmış veya borç kısmen veya tamamen kabul edilmiş ise bu madde hükmü uygulanmaz.

13. Diğer senetlerden ayrılabilmesi için kıymetli evrak özel şekil şartlarına tabi tutulmuştur. Sıkı şekil şartları en katı tarzda kambiyo senetlerinde görülür. Güven ihtiyacının bir sonucu olarak kıymetli evrakta modern hukukun ve özellikle ticaret hukukunun kabul ettiği şekilsizlik prensibinden ayrılmıştır. Kıymetli evraka hâkim sert şekil şartlarına bağlılık olgusu ortaya "senet nasılsa ve ne diyorsa ona göre işlem yapılır", yani kıymetli evrakta senet metni ve şekil şartları tarafların muhtemel iradelerine ve senet dışındaki olaylara göre yorumlanamaz ilkesini çıkarır (Poroy, R./ Tekinalp, Ü.: Kıymetli Evrak Hukuku Esasları. 15. B. İstanbul 2001, s.29). Kambiyo senetlerinde "sıkı sıkıya şekle bağlılık" geçerlidir. Ticari senet kendisi ile ilgili gerekli bilgiyi münhasıran kendisi vermelidir (Öztan, F.: Kıymetli Evrak Hukuku, Ankara 1997, s. 370).

14. TTK'nın 776. maddesine göre bono veya emre muharrer senet, senet metninde bono veya emre yazılı senet kelimesini ve senet Türkçe'den başka bir dilde yazılmışsa o dilde bono veya emre yazılı senet karşılığı olarak kullanılan kelimeyi, kayıtsız ve şartsız belirli bir bedeli ödemek vaadini, ödeme yerini, kime ve kimin emrine ödenecek ise onun adını, düzenleme tarihini ve yerini, düzenleyen imzasını içermelidir. Sıralanan bu kayıtlar bononun zorunlu ve geçerliliğini etkileyecek olan zorunlu unsurlardır. Zorunlu unsurlardan birini içermeyen bir senet bono sayılmaz.

15. TTK'nın 777. maddesinin 3 ve 4. fıkraları uyarınca bononun alternatif zorunlu unsurları ise düzenleme yeri ve ödeme yeridir. Kanun koyucu bu unsurların bonoda yer almasının zorunlu olduğunu ancak bunların bonoda bulunmaması hâlinde alternatif olarak bonodaki başka unsurların bunların yerine geçeceğini, böylece senedin bono niteliğini kaybetmeyeceğini kabul etmiştir.

16. Vade ise isteğe bağlı unsurlardandır. Bonoda vadenin gösterilmesi zorunlu olmayıp TTK'nın 777. maddesinin 2. fıkrasına göre "vadesi gösterilmemiş olan bono, görüldüğünde ödenmesi şart olan bir bono sayılır."

17. Bonoya konulabilecek vade türleri TTK'da sınırlı sayıda sayılmıştır. TTK'nın 778. maddesinin atfıyla uygulanması gereken aynı Kanunun 703. maddesinin 1. fıkrasına göre bono dört türlü vadeyi içerebilir. Bir bono görüldüğünde, görüldükten belli bir süre sonra, düzenleme gününden belli bir süre sonra, belirli bir günde ödenmek üzere düzenlenebilir. TTK'nın 703. maddesinin 2. fıkrasına uyarınca "vadesi başka şekilde yazılan veya birbirini takip eden çeşitli vadeleri gösteren poliçeler batıldır."

18. Aynı bonoda birbirinden farklı iki vadenin bulunması geçersizlik sebebidir (Öztan, s. 482). Vade ile senedin düzenleme tarihinin aynı olması senedin bono niteliğini ortadan kaldırmaz (Poroy, R./ Tekinalp, Ü.,

s.119). Bonoda vade tarihi ve düzenleme tarihinin aynı tarih olmasına engel bir düzenleme bulunmamaktadır.

19. Vade kaydının senet metni içinde bulunması şart değildir. Keşidecinin imzası bulunmak kaydı ile vade senedin üzerinde herhangi bir yere konulabilir. Başka bir anlatımla keşidecinin imzasının örttüğü durumlarda vade kaydının yerinin önemi bulunmamaktadır (Özta, s. 492)

20. Yukarıda belirtilen ilke ve kurallar ışığında somut olayda, alacaklı tarafından borçlu aleyhine başlatılan kambiyo senetlerine özgü haciz yolu ile takibe dayanak senedin incelenmesinde düzenleme tarihinin 13.08.2013 yazıldığı, senet metni içerisinde vade tarihinin 13.08.2013 yazıldığı, senedin üst kısmında ödeme günü olarak 15.04.2014 yazıldığı görülmektedir.

21. Bu durumda senet metni içerisinde bilinçli olarak vade tarihinin 13.08.2013, senedin üst kısmında ise ödeme tarihinin 15.04.2014 yazıldığı gözetildiğinde, senette çift vade bulunduğunun ve TTK'nın 778. maddesinin atfıyla uygulanması gereken aynı Kanunun 703. maddesinin 2. fıkrasına göre senedin batıl olduğunun kabulü gerekir.

22. Şu hâlde göre kambiyo vasfı bulunmayan senede dayalı olarak kambiyo senetlerine özgü haciz yolu ile takip yapılamayacağından İİK'nın 170/a maddesi gereğince takibin iptaline karar verilmesi gerekir.

23. Hukuk Genel Kurulunda yapılan görüşmeler sırasında bono metni içine yer alan vade tarihinin bono düzenleme tarihinin tekrarı olduğu, çift vade olarak kabul edilmesi aşırı şekilcilik olduğundan direnme kararının uygun olduğu görüşü ileri sürülmüş ise de, bu görüş Kurul çoğunluğu tarafından benimsenmemiştir.

24. O hâlde Hukuk Genel Kurulunca da benimsenen Özel Daire bozma kararına uyulması gerekirken, önceki kararda direnilmesi usul ve yasaya aykırıdır.

IV. SONUÇ:

Açıklanan nedenlerle;

Borçlu vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile direnme kararının Özel Daire bozma kararında gösterilen nedenlerden dolayı BOZULMASINA,

İstek hâlinde temyiz peşin harcının yatırana geri verilmesine,

2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'na 5311 sayılı Kanun'un 29. maddesi ile eklenen geçici 7. maddesinin göndermesi ile uygulanması gereken İİK'nın 366/III. maddesi uyarınca kararın tebliğden itibaren 10 gün içerisinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere 29.09.2020 tarihinde oy çokluğu ile karar verildi.